

MEDIS ... Tisdagen den 8.mars

TVÅMINUTERS UPPGIFT ... Byta, förändra, växla & ändra

Jag skulle vilja byta de här jeansen. = till något annat.(eller till någon annan).

Jag har förändrats en hel del sedan jag flyttade till Sverige. = göra/bli annorlunda. Ändra mycket.

Jag skulle vilja växla 300 euro till dollar.

Vädret växlar ofta i april.

Hon växlar mellan tre olika språk.

Du måste växla mellan olika appar för att få rätt svar.

Gamla vanor är svårt att ändra. = göra så att något inte blir som förut.

Först tackade hon ja till jobbet, men sedan ändrade hon sig och tackade nej. = tycka på ett annat sätt än vad man gjorde först.

Du får två minuter för den här uppgiften

BYTA, ÄNDRA FÖRÄNDRA

Öppna länken <https://www.youtube.com/watch?v=rPiYTpAQfsk> och se filmen. PLEASE.

P.S. Det kan bli farligt att tänka svenska-engelska och översätta från ena till det andra språket. Mycket svårare, dock på sikt bättre är att översätta svenska-svenska.

Du får 5 minuter för uppgiften.

HJÄLPVERB

Något om användningen av hjälpverb:

vilja ... önskan	Jag vill sova nu ... När jag var liten ville jag bli polis.	vilja,
måste ...	Vi måste arbeta nu, men ni behöver inte arbeta... Du måste vara tyst! OBS! "måste inte" ersätts med behöver/behöver inte	tvång, plikt
få ...	Olle får köra bil. Han har körkort ... Kalle fick låna mammas bil igår. Får jag låna telefonen?	tillstånd, tillåtelse möjlighet
skola ...	Det skall bli regn i morgon ... Vi skall åka till Paris i morgon. De sa att de skulle gå på teater.	futurum avsikt + futurum
böra ...	Du bör stanna hemma om du har feber... Doktor sa(de) att jag borde sluta röka.	råd
behöva ...	Jag behöver vila en stund ... Eva behövde dricka mycket efter träningen igår. Behöver (= måste) jag komma i morgon?	behov ... tvång
bruka ...	Helena brukar stiga upp tidigt.	... vana

* Här kommer <https://www.youtube.com/watch?v=Q29Sy5nmhtc&t=3s> en film om hjälpverb, så ... repetera PLEASE.

Du får 20 min

ÖVNINGAR ... Kapitel 5 & 6 och gör alla verbövningar

Du måste skapa Ditt eget konto. Det kostar inte något men Du måste ha ett konto: mailadress + lösenord. När Du väl öppnar konto och loggar in gå in på "Övningar". De är självträttande. Alla övningar är på B och delvis på C nivå.

<https://digital.nok.se/web/site-709522/state-jurdcojshercytzr/front-page> PLEASE.

Öppna Kapitel 5 & 6 och gör alla verbövningar Rekommenderar starkt. Det bästa är att Du inte behöver mig. Varje gång när Du svarar trycker Du på "Nästa" och sedan kommer rätt svar.

Det är två olika övningar: grammatik och fraser. Mycket bra övningar som relaterar till det som vi redan jobbat med. Rekommenderar starkt.

Du får 20 min för den här uppgiften

... the sun,--the bright sun, that brings back, not light alone, but new life, and hope, and freshness to man--burst upon the crowded city in clear and radiant glory

... I know that she deserves the best and purest love the heart of man can offer

... ha ett hjärta som aldrig hårdnar, ett sinne som aldrig tröttnar, ett handslag som aldrig skadar

... ett kärleksfullt hjärta är den sannaste visdomen

... en känsla av övergivenhet i den stora vida världen vaknade för första gången i barnets bröst

OLIVER TWIST av CHARLES DICKENS

Under 1800-talet skedde stora förändringar i Europa. Många människor lämnade landsbygden för ett liv i staden. Allt fler arbetade i fabriker, även barn. Författare som Charles Dickens ville skildra sin samtid och de orättvisor de såg. De realistiska författarna strävade efter att beskriva vad de såg, precis som det var.

Charles Dickens skrev bland annat boken Oliver Twist som handlar om en föräldralös pojke i London under mitten av 1800-talet. Oliver Twist uppfostras på en anstalt där han behandlas illa. Han är liten och späd till växten på grund av att han har fått för lite mat. När han fyller nio år förflyttas han till fattighuset.

Oliver Twist

Av Charles Dickens

© Charles Dickens, 1837-1838.

Under de följande åtta-tio månaderna var Oliver offer för en systematisk behandling av svek och bedrägeri. Han uppfostrades så att säga på fri hand. Det föräldralösa och utblottade barnets situation rapporterades i vederbörlig ordning av styrelsen för fattighuset till de kommunala myndigheterna. De sistnämnda frågade värdigt fattigvårdsstyrelsen om det inte fanns någon kvinnlig varelse i "det där huset" som kunde ge Oliver Twist den vård och näring som han behövde. Fattighusets styrelse svarade ödmjukt att det fanns det inte. Då fattade de kommunala myndigheterna det storslagna och människovänliga beslutet att Oliver skulle "ut på landet". Han skulle med andra ord skickas till en filial av fattighuset tre engelska mil därifrån, där tjugo-trettio andra förbrytare mot fattiglagarna kravlade omkring på golvet dagen i ända utan att besväras av för mycket mat eller kläder. De stod under moderlig tillsyn av en äldre kvinna, som tog emot brottslingarna mot en ersättning av sju och en halv pence i veckan för varje litet huvud. För sju och en halv pence kan man köpa tillräckligt för att överlasta magen och göra det obehagligt för barnet. Den gamla damen var en klok och erfaren kvinna. Hon visste vad som var bra för barnen, och hon hade även en bestämd uppfattning om vad som var bra för henne själv. Därför lade hon beslag på större delen av veckoutbetalningarna för egen räkning och anslog en ännu knappare ranson åt den uppväxande generationen än som ursprungligen blivit bestämt.

Man kan inte vänta sig att ett sådant sätt att sköta de späda plantorna ska ge en särdeles rik skörd. Oliver Twist var på sin nionde födelsedag ett blekt och magert barn. Han var klent byggd och mycket

liten till växten. Men naturen eller arvsanlagen hade givit Oliver en stark och sund själ. Tack vare anstaltens knappa kost fanns det i hans bröst gott utrymme för själens tillväxt. Kanske var det dessa omständigheter som gjorde att han överhuvudtaget fick uppleva sin nioårsdag. Det må vara hur som helst med den saken; nu firade han sin födelsedag, och han gjorde det i kolkällaren i ett utvalt sällskap av två andra ungherrar, som tillsammans med honom först hade fått ett rejält kok stryk och sedan blivit inlåsta där, på grund av att de oförskämt nog hade påstått att de var hungriga. Då skrämdes fru Mann, husets goda fe, helt oväntat av herr Bumble, kyrkvaktmästaren, som förgäves ansträngde sig att öppna trädgårdsgrinden.

– Herre Gud! Är det ni, herr Bumble? sade fru Mann med väl spelad överraskning, i det hon stack ut huvudet genom fönstret. (Susan, hämta upp Oliver och de båda andra slynglarna och tvätta dem genast!)

– Å, herr Bumble, så roligt att ni kom!

Nu var emellertid herr Bumble en fetlagd och mycket hetlevrad herre. I stället för att besvara den hjärtliga välkomsthälsningen på ett vänligt sätt skakade han våldsamt den lilla grinden och gav den sedan en spark, som inte hade kunnat komma från någon annan än en kyrkvaktmästare.

– Kors i all sin dar! sade fru Mann och sprang ut – för vid det laget hade de tre pojkar blivit utsläppta. Att jag kunde glömma att grinden var reglad inifrån för de kära barnens skull! Var så god och stig in, herr Bumble.

– Tycker ni att det är skick och fason, fru Mann, sade herr Bumble och tog ett fastare tag om sin käpp, att låta kommunens ämbetsmän vänta utanför er trädgårdsgrind när de kommer hit i ärenden som rör fattigvårdens föräldralösa barn? Vet ni om att jag är anställd av kommunen och kommer på dess uppdrag?

– Jag försäkrar att jag bara sade till några av de snälla barnen, som är särskilt förtjusta i er, att ni var på väg hit, herr Bumble, svarade fru Mann i mycket ödmjuk ton.

Herr Bumble hade höga tankar om sin förmåga att uttrycka sig och om sin egen betydelse. Sedan han visat prov på den förra och hävdade den senare, blev han mjukare i sättet.

– Nåja, det kanske är som ni säger, sade han. Låt oss stiga in, fru Mann, för jag kommer på tjänstens vägnar och har viktiga saker att tala med er om.

Fru Mann förde in kyrkvaktmästaren i ett litet förmak med tegelbelagt golv, satte fram en stol åt honom och lade hans trekantiga hatt och hans fina käpp på ett bord bredvid. Herr Bumble torkade svetten ur pannan, för han hade blivit varm av promenaden.

– Nu ska ni inte ta illa upp vad jag kommer att föreslå, sade fru Mann med den största älskvärdhet. Jag vet att ni har haft långt att gå, för annars skulle jag inte våga säga det. Skulle ni vilja ha en droppe att styrka er med, herr Bumble?

– Inte en droppe, inte en droppe, svarade han och gjorde en avvärjande åtbörd.

– Å, det vill ni visst! Bara ett par droppar med lite kallt vatten och en sockerbit.

– Vad är det för något ni vill bjuda på?

– Det är något som jag måste ha till hands för att ge de välsignade barnen när de är sjuka, svarade fru Mann, medan hon öppnade ett skåp och tog fram en flaska och glas. Det är gin.

– Ger ni barnen gin? frågade herr Bumble.

– Ja, det gör jag. Gud välsigne dem, jag skulle inte kunna se dem lida mitt för ögonen på mig.

– Nej, det skulle ni inte kunna, sade herr Bumble gillande. Ni är en kvinna med hjärta i bröstet, fru Mann. (Hon satte ett glas framför honom.) Jag ska nämna det för styrelsen vid första lämpliga tillfälle. (Han drog glaset till sig). Ni är som en mor för dem, fru Mann. (Han rörde om i glaset, som var fyllt med gin och vatten.) Jag ... jag ber att få dricka med er, fru Mann. Och han drack ur halva glaset i ett drag.

– Och nu till mitt ärende, fortsatte kyrkvaktmästaren och tog fram en plånbok av läder. Det där barnet som fick nöddop och som kallas Oliver Twist fyller nio år i dag.

– Gud signe honom! insköt fru Mann och torkade sig i vänstra ögat med förklädessnibben.

– Trots att man har satt ut en belöning på tio pund, som sedan ökades till tjugo, sade herr Bumble, trots de allra största ansträngningar från kommunens sida har vi inte lyckats få reda på vem som är hans far, inte heller hans mors familj, namn eller samhällsställning.

– Hur kommer det sig då att han har ett namn? undrade fru Mann.

– Det var jag som hittade på det, svarade kyrkvaktmästaren och kråmade sig. Vi ger våra skyddslingar namn i alfabetisk ordning. Den senaste bokstaven var S – Swubble kallade jag honom. Sedan kommer T, så jag döpte den här till Twist. Nästa kommer att heta Unwin, och efter honom följer Vilkins. Jag har färdiga namn ända till slutet på alfabetet.

– Ni är ju en riktig litterär begåvning, herr Bumble!

– Ja, det är jag kanske, sade kyrkvaktmästaren, tydligt belåten med komplimangen. Han drack ur sitt glas och tillade: Oliver är nu för gammal att stanna här, och styrelsen har därför beslutat att han ska tillbaka till fattighuset. Jag har kommit hit för att själv hämta honom. Låt mig få träffa honom med detsamma.

– Jag ska hämta honom genast, sade fru Mann och gick ut ur rummet. Oliver hade vid det här laget blivit befriad från så mycket av den smuts som täckte hans ansikte och händer, som en enda tvättning kunde åstadkomma. Nu fördes han in i rummet av sin välvilliga vårdarinna.

– Bocka dig för herrn, Oliver, sade fru Mann.

Oliver gjorde en bugning, riktad lika mycket till kyrkvaktmästaren på stolen som till den trekantiga hatten på bordet.

– Vill du följa med mig, Oliver? frågade herr Bumble med majestätisk röst.

Oliver höll just på att svara att han gärna skulle följa med vem som helst, då han tittade upp och fick syn på fru Mann som hade ställt sig

bakom kyrkvaktmästarens stol och knöt näven åt honom med vredgat ansiktsuttryck. Han förstod genast vad hon menade, för den där knytnäven hade så ofta satt sina märken på hans kropp att detta hade präglat sig djupt in i hans sinne.

- Ska *hon* inte följa med? frågade den stackars Oliver.
- Nej, det ska hon inte, svarade herr Bumble. Men hon kommer och hälsar på dig ibland.

Detta var just ingen tröst för barnet. Hur ung pojken än var, hade han emellertid nog förstånd att låtsas känna sorg över att han måste fara sin väg. Det var inte svårt för honom att få tårar i ögonen. Hunger och misshandel är goda medhjälpare om man vill gråta, och Oliver grät verkligen mycket naturligt. Fru Mann omfamnade honom gång på gång och gav honom något som han tyckte mycket bättre om, nämligen en smörgås, för att han inte skulle se alltför hungrig ut när han kom till fattighuset.

Med smörgåsen i handen och en liten brun mössa på huvudet fördes nu Oliver av herr Bumble bort från det eländiga hus, där aldrig ett vänligt ord eller en vänlig blick hade kastat en ljusglimt över hans dystra barndom. Men trots detta brast han ut i tårar av barnslig sorg, när trädgårdsgrinden slog igen efter honom. Hans små kamrater i bedrövelsen var de enda vänner han någonsin haft, och en känsla av övergivenhet i den stora vida världen vaknade för första gången i barnets bröst. Herr Bumble gick med långa steg, och lille Oliver, som hade gripit ett stadigt tag i hans guldbroderade manschett, frågade upprepade gånger om de inte snart var framme, men han fick endast korta och vresiga svar.

Oliver hade inte varit inom fattighusets murar mer än en kvart och hade knappt hunnit göra slut på smörgås nummer två, förrän herr Bumble, som överlämnat honom i en gammal kvinnas vård, kom tillbaka och talade om för honom att styrelsen hade sammanträde och att han genast skulle infinna sig där.

Eftersom Oliver inte hade någon klar uppfattning om vad en styrelse var för något, blev han mycket förvånad och visste inte om han skulle skratta eller gråta. Han fick emellertid inte lång tid att fundera på den saken, för herr Bumble gav honom ett slag i huvudet med käppen för att väcka honom ur hans tankar och ett slag på ryggen för att pigga upp honom. Sedan sade han till honom att följa med och förde honom till ett stort rum med vitmenade väggar, där åtta–tio feta herrar satt kring ett bord. Vid ena bordsänden i en stol som var högre än de andra presiderade den fetaste av herrarna, en rödbrusig man med runt ansikte.

- Buga dig för styrelsen, sade Bumble. Eftersom Oliver inte kunde se någon styrelse utan bara bordet med herrarna, bugade han sig lyckligtvis för detta.
- Vad heter du, pojke? frågade den rödbrusige herrn i den höga stolen. Oliver blev så rädd vid åsynen av alla dessa herrar att han började darra, och kyrkvaktmästaren gav honom ett nytt rapp med käppen, vilket gjorde att han brast ut i gråt. Dessa båda omständigheter kom honom

att svara med mycket låg och osäker röst, varefter en herre i vit väst sade att han var en dumbom, ett utmärkt sätt att inge honom med mod och självförtroende.

– Hör här noga på, sade herrn i den höga stolen. Du vet väl att du är föräldralös?

– Vad är det för något? frågade den stackars Oliver.

– Pojken är en fullkomlig idiot precis som jag trodde, sade herrn i den vita västen.

– Tyst! sade den herre som hade talat först, varpå han vände sig till Oliver: Du måste väl veta att du varken har far eller mor och att du har blivit uppfostrad på kommunens bekostnad?

– Ja, min herre, svarade Oliver och började gråta bittert.

– Vad tjuter du för? frågade herrn i den vita västen.

Ja, det var i sanning högst egendomligt. Varför i all världen skulle pojken gråta?

– Jag hoppas att du läser din aftonbön varje kväll, sade en annan av herrarna i barsk ton, och att du ber för dem som ger dig mat och kläder, så som det anstår en kristen.

– Ja, min herre, stammade pojken.

– Bra! Du har kommit hit för att få uppfostran och lära dig ett nyttigt yrke, sade den rödbrusige herrn i den höga stolen.

– Klockan sex i morgon bitti ska du börja att repa drev, tillade herrn i den vita västen.

Av tacksamhet för att dessa båda välgärningar förenades till en – den enkla sysselsättningen att repa drev – bugade sig Oliver djupt på kyrkvaktmästarens uppmaning, och därefter fördes han skyndsamt bort till en stor sal. Där grät han sig till sömns på en hård och obekväm bädd.

Stackars Oliver! Föga anade han, där han låg och sov i lycklig okunnighet om allt omkring honom, att styrelsen samma dag hade fattat ett beslut som skulle bli av avgörande betydelse för hans framtid. Men så var fallet, och beslutet var följande:

Medlemmarna av styrelsen var mycket kloka och framsynta män med filosofisk läggning. Då de riktade sin uppmärksamhet på fattighuset, kom de genast underfund med en sak som vanliga människor aldrig skulle ha upptäckt, nämligen att de fattiga trivdes där! Det var faktiskt ett förlustelseställe för de fattiga klasserna – ett värdshus där man inte behövde betala, där man fick frukost, middag, eftermiddagste och kvällsmat gratis året om, ett riktigt paradiset, där allt var lek och ingen behövde arbeta.

– Åhå! sade styrelsen och såg knipslug ut. Det här ska vi nog sätta på för, och det ska vara gjort i en handvändning. Och så utfärdades en ny förordning, som innebar att alla fattiga skulle få välja mellan – för man ville visst inte tvinga någon – att svälta ihjäl så småningom i fattighuset eller på ett snabbt sätt utanför fattighuset. I detta syfte skrev styrelsen kontrakt med vattenledningsverket att fattighuset skulle få obegränsad tillförsel av vatten. Dessutom gjorde man upp med

en spannmålshandlare att han periodvis skulle leverera små kvantiteter havremjöl, och så lät man dela ut tre mål tunn havrevälling om dagen, vartill kom en lök två gånger i veckan och en bit bröd varje söndag.

Detta system var i full gång under de första sex månaderna efter det att Oliver flyttat till fattighuset. Till en början ställde det sig lite dyrbart, eftersom det kom fler räkningar än förut från begravningsentreprenören, och dessutom måste man sy in kläderna på alla de fattiga. Sedan dessa hade fört vällingdiet ett par veckor hängde alla plagg och fladdrade på deras utmärglade kroppar. Men styrelsen gladdes ändå i hög grad över att folket på arbetsinrättningen och fattighuset dels magrade, dels minskade i antal.

Pojkarnas matsal var ett stort rum med stengolv. I ena änden fanns en väldig, inmurad kopparkittel. Ur denna brukade föreståndaren, som för ändamålet hade tagit på sig ett förkläde, stå och med hjälp av två kvinnor ösa upp havrevällingen under måltidstimmarna. Pojkarna brukade få en skål vardera, inte mer, av denna läckra anrättning, utom vid större högtider eller andra festliga tillfällen, då de fick ytterligare en halv skål och en liten brödskiva dessutom. Skålarna behövde aldrig diskas, för pojkarna skrapade dem så rena med sina skedar att de glänste. Och när de hade gjort detta – vilket inte tog lång tid eftersom skedarna var nästan lika stora som skålarna – brukade de sitta och stirra på kitteln med hungriga ögon som om de ville sluka den och suga på fingrarna, om de händelsevis skulle ha fått en droppe välling på dem. Pojkar har strålande aptit. Oliver och hans kamrater uthärdade tortyren av långsam svält i tre månader, men slutligen blev de vilda av hunger. En pojke som var stor för sin ålder och inte van vid sådant kosthåll – hans far hade haft en liten matservering – antydde för sina kamrater att om han inte fick en skål välling till om dagen, så var han rädd för att han en natt skulle komma att äta upp den pojke som hade sin sängplats närmast honom. Han hade så vilda och hungriga ögon att de andra obetingat trodde honom. Pojkarna höll krigsråd och drog lott om vem som samma kväll skulle gå fram till föreståndaren och be om mer välling.

Lotten föll på Oliver Twist.

Kvällen kom, och pojkarna satte sig till bords. Föreståndaren hade tagit på sig köksförklädet och ställt sig vid kopparkitteln, och hans medhjälpare stod i en rad bakom honom. Vällingen serverades och en innehållsrik bordsbön lästes över de innehållsfattiga matportionerna. Vällingen försvann. Pojkarna viskade till varandra och blinkade åt Oliver. Den som satt närmast nöp honom i sidan. Han reste sig från bordet, gick fram till föreståndaren med skål och sked i handen och sade med en djärvhet, som både förvånade och skrämde honom själv: – Förlåt, men skulle jag kunna få lite mer?

Föreståndaren var en fet och frodig man som såg ut som hälsan själv, men nu blev han alldeles blek. Under några ögonblick stirrade han häpet på den lille upprorsmakaren, och sedan stödde han sig tungt mot kopparkitteln.

- Vad sa du? frågade han till slut med svag stämma.
 - Förlåt, herrn, men jag skulle vilja ha lite mer, svarade Oliver.
- Föreståndaren riktade ett slag mot Oliver's huvud med slev, grep honom i armarna och ropade högt på kyrkvaktmästaren.
- Fattigvårdsstyrelsen satt just i ett högtidligt sammanträde, då herr Bumble kom inrusande med alla tecken till upphetsning, vände sig till mannen i den höga stolen och sade:
- Ursäkta, herr Limbkins, men Oliver Twist har bett om mer välling.
- Bestörtningen blev allmän. Fasa avspeglades i allas ansikten.
- Den pojken kommer att sluta i galgen, sanna mina ord, sade herrn i den vita västen.

Ingen sade emot honom. Efter en livlig diskussion bestämdes att Oliver genast skulle sättas i arrest. Nästa morgon klistrade man upp ett tillkännagivande på grinden, och i detta utlovades en belöning på fem pund till den som ville befria kommunen från Oliver Twist. Med andra ord: man erbjöd Oliver Twist för fem pund till den som behövde en lärling i hantverk eller handel.

Ni får 25 minuter för att läsa texten. Det gör vi nu. PLEASE

FUNDERINGS FRÅGOR

- Hur är miljön på fattighuset?
- Hur behandlas Oliver Twist och de andra barnen på fattighuset?
- Hur ser situationen ut för fattiga eller föräldralösa barn i dag?
- Jämför med Oliver Twists situation: finns det barn som har det som Oliver Twist i dag?

Ni får 15 min för att i grupper diskutera texten. Det gör vi NU.

SKRIVA

Hur ser hans bakgrund ut? Var kommer han ifrån?

Beskriv samhället.

Oliver slits mellan det goda och det onda ganska mycket genom hela boken. Ge några exempel på det.

Beskriv Fagin.

Du får 30 min för att skriva om avsnittet. Det gör Du hemifrån.

TEMPUSSYSTEMET ... Forts. nr 2

Vi repeterar och fortsätter med perfekt och futurum i kväll

Infinitiv: Används efter "att" och bl. a. efter hjälpverb och några speciella verb.

T.ex. skall, kan, måste, vill, bör, behöver, få, lär, brukar
orkar, börjar, slutar, hinner, försöker, slipper...

Anses vara verbens grundform

Imperativ: Används för att uppmana eller be någon göra en aktivitet.

T.ex. **Ring** mig imorgon! **Stäng** fönstret.

Presens: Används för att uttrycka tid.

a) -Nutid, pågående aktivitet (T.ex. Jag sitter i skolan.) NU (T.ex. Jag studerar svenska på Hermods.)

b) -Vana/Tradition (T.ex. Jag tittar på TV varje söndag.) (Det regnar i Spanien på hösten)

c) Generellt (T. ex. Sarajevo ligger i Bosnien) (Stockholm ligger i Sverige)

* OBS! Spec. *kan användas för att uttrycka futurum

NÅGRA ÖVNINGAR

<https://www.smakprov.se/smakprov/visa/9789144111650/partner/studentlitteratur/> Öppna länken och gör bara övningar som handlar om infinitiv, hjälpverb och presens. Börja på sida nr. 7.

Preteritum:

Används för att uttrycka avslutad aktivitet och bestämd avslutad tidpunkt före NU.

T.ex. Jag bodde i Italien 2001. (Jag bor inte i Italien nu.)Aktiviteten är slut.

När? igår, 1978, när jag var liten ...

Jag **köpte** en cykel **förra veckan**.

Eller ett annat ex.

Det som slutade före **NU** vid en avslutad, bestämd tidpunkt står i

PRETERITUM:

T. ex. Jag **träffade** Olle **igår**. - aktiviteten är slut

tidpunkten är slut

En film om preteritum. Öppna länken och se den.

<https://www.youtube.com/watch?v=VoVjSL3Sb88>

SKRIV TEXTEN I PRETERITUM!

Vad gjorde Sven i går? Skriv texten i preteritum!

Sven vaknar klockan sju. Han stiger upp, tar en dusch och går in i köket för att laga frukost. Han läser tidningen medan han dricker kaffe och sedan klär han på sig.

På förmiddagen ringer han till sin bästa vän och pratar en lång stund. Sedan tar han fram sina böcker och börjar studera. Han äter lunch och diskar efter maten. Ute skiner solen.

På eftermiddagen cyklar han till parken, där han träffar sin vän. De köper en stor jordgubbsglass.

På kvällen spelar de gitarr och lyssnar på Svens nya CD. På natten sover Sven gott.

Sven vaknade klockan sju...

Klicka här för att kontrollera om du har skrivit rätt!

Perfekt:

a) Används för avslutad aktivitet men okänd eller pågående tidpunkt.

T.ex. Jag har bott i Tyskland i två år. Nu bor jag i Sverige.

b) Påbörjad men inte avslutad aktivitet eller aktivitet som är fortfarande aktuell.

T.ex. Jag har bott i Sverige sedan 1990, och jag trivs bra här.)

När? **Okänd tidpunkt** eller t.ex. **idag, den här veckan, i år ...**

T.ex. Martin **har jobbat** i Wien **i två år**. Nu **jobbar** han i Paris.

* OBS! Spec. Vi kan även använda perfektformen för att visa aktivitet i framtiden om det finns två eller flera aktiviteter efter varandra i framtiden

T.ex. När jag **har läst** läxan **skall** jag hjälpa Dig. / Jag **skall hjälpa** Dig när jag **har läst** läxan.

9 Perfekt

städa noga	vila mycket	ha många utgifter	glömma
dricka för mycket	jobba färdigt	inte äta	inte stänga fönster
inte lära sig	läsa	slänga	inte må bra
arbeta för mycket	få blommor	slå sig	studera mycket
spara pengar	inte måla sig	inte tvätta sig	träna mycket

Svara på frågorna. Välj aktivitet. Se exempel.

- 1 – Varför är du så trött? – Jag har arbetat för mycket
- 2 – Varför vill du inte låna den nya boken? – Jag har läst den.
- 3 – Hur kan du vara så pigg? – _____
- 4 – Varför är du så glad? – _____
- 5 – Varför är lilla Greta så ledsen? – _____
- 6 – Varför är Olle full? – _____
- 7 – Varför har du inga böcker med dig? – _____
- 8 – Varför är du så hungrig? – _____
- 9 – Varför är Pelle så smutsig? – _____
- 10 – Hur kan Lars vara så rik? – _____
- 11 – Varför kommer du hem så tidigt idag? – _____
- 12 – Hur kan det vara så rent här? – _____
- 13 – Varför kan du inte franska? – _____
- 14 – Hur kan du veta allt? – _____
- 15 – Hur kan dina pengar redan vara slut? – _____
- 16 – Varför har du träningsvärk? – _____
- 17 – Var är mina gamla skor? – _____
- 18 – Varför är det så kallt här? – _____
- 19 – Varför har du varit hemma idag? – _____
- 20 – Varför ser Anna så blek ut idag? – _____

En bra film som handlar om preteritum och perfekt kan Ni hitta om Ni öppnar länken: <https://www.youtube.com/watch?v=S4rch90zHwU> PLEASE.

ETT PROV ... perfekt eller preteritum

<https://motmalet.nu/mot-malet-1/grammatik/verb/skriva-verb-i-preteritum-och-perfekt/> Öppna länken och skriv in rätt svar. När Du är klar tryck på "Kontroll"

Du får 10 min för den här uppgiften

PROV nr. 2

PRETERITUM

http://fugomat.fuv.se/Sfm/SfM/tellright/spots/chariteonlinekurse/media/hotpotatoe/hp_sfm/oevning2_preteritum_cloze_mll.htm Öppna länken och skriv in rätt svar. När Du är klar tryck på "Kontroll"
Du får 10 min för den här uppgiften

PRETERITUM & PERFEKT Likheter och skillnader. När skall Du använda preteritum? När skall Du använda perfekt?

<https://www.youtube.com/watch?v=S4rch90zHwU>

Du får 15 min

Futurum:

Används för att beskriva aktivitet efter NU.

a) **skall + infinitiv** (Jag skall äta lunch klockan 12.) någon/jag har bestämt, sagt eller lovat, intention

b) **kommer att + infinitiv** (Han kommer att bli en bra pappa.) objektiv tanke, prognos

c) **tänker + infinitiv** (Jag tänker åka på semester i december.)

* OBS! Spec.

d) **Presens + tidpunkt efter NU.** (Jag åker till Turkiet nästa vecka.)
Verbet skrivs i presens men tempuset uttrycker futurum.

NÅGRA ÖVNINGAR till ...

<https://www.smakprov.se/smakprov/visa/9789144118208/partner/studentlitteratur/> Öppna länken och gör övningar som handlar om presens, hjälpverb, preteritum, futurum samt om starka verb.

Börja med sida nr. 8

Pluskvamperfekt:

Används för att uttrycka avslutad aktivitet före DÅ samt att separera två aktiviteter i DÅTID.

- a) I måndags var jag trött, för att jag **hade** inte **sovit** mycket i helgen.
b) Eftersom jag inte **hade** sovit mycket i helgen, var jag trött i måndags.

Svenska: När jag kom hade han gått hem.

Engelska: When I came he had gone home.

Spanska: Cuando yo regresé a casa él se había ido.

Eller ett annat ex.

När man vill uttrycka något som ligger före **PRETERITUM** använder man **PLUSKVAMPERFEKT**.

T. ex. I morse **var** Eva pigg eftersom hon **hade sovit** gott hela natten.
I morse **var** Eva pigg. Hon **hade** nämligen **sovit** gott hela natten.

PROV nr. 3 PLUSKVAMPERFEKT

<https://motmalet.nu/mot-malet-1/grammatik/verb/skriv-verb-i-pluskvamperfekt/>

FILM

En bra film som handlar om pluskvamperfekt hittar Ni om Ni öppnar länken:
<https://www.youtube.com/watch?v=zOL6i3xAMK0> PLEASE:

Öppna länken ovan och skriv in rätt svar. När Du är klar tryck på "Kontroll"

Du får 10 min för den här uppgiften

Futurum preteritum:

När man vill uttrycka något som ligger efter **preteritum** använder man **FUTURUM PRETERITUM**

T. ex. Igår morse **var** Eva på dåligt humör eftersom hon **skulle städa**.

Igår morse **var** Eva på dåligt humör. Hon **skulle** nämligen **städa**.

*T. ex. När vi hade tittat på filmen trodde jag att hon skulle gråta.
Anna hade lämnat innan filmen var slut.
Anna hade väntat ut tills filmen skulle sluta.
Hon sa att filmen var chockerande.*

Eller ...

- en aktivitet efter DÅ (skulle + infinitiv)

*I morse **var** Ulla nervös (1)*

*för hon **skulle ha** ett test klockan tolv. (2)*

DÅ ... I går kl. 19 ... Arbetade

Före DÅ ... hade arbetat.

Efter DÅ ... skulle titta

Kalle	 arbetsa	 igår kl. 19 spela fotboll	 titta på TV
Uno	 tvätta	 igår kl. 8-16 jobba	 hämta barnen
Eva	 stänga dörren	 i morse kl. 8 hänga kappan i arbets- rummet	 ringa ett samtal
Patrik	 höra danska på jobbet	 i juni förra året hyra ett hus i Danmark	 lära sig danska på en kurs
Tom	 läsa bilannonser	 förra veckan byta bil	 åka till Italien
Åsa	 sy en blus	 i fredags sy en kjol	 klä sig fin till en fest
Ulf	 springa	 i söndags kl. 17 sitta i parken och vila	 gå hem

ÖVNINGAR ...

VRB
titta på bilderna på föregående sida och svara på frågorna. Se exempel.

1 Vad gjorde Kalle igår kl. 19?

Han spelade fotboll.

2 Vad hade han gjort?

Han hade arbetat.

3 Vad skulle han göra sedan?

Han skulle titta på TV.

4 Vad gjorde Uno igår kl. 8-16?

5 Vad hade han redan gjort?

6 Vad skulle han göra sedan?

7 Vad gjorde Eva i morse kl. 8?

8 Vad hade hon gjort?

9 Vad skulle hon göra sedan?

10 Vad gjorde Patrik i juni förra året?

11 Vad hade han redan gjort?

12 Vad skulle han göra sedan?

13 Vad gjorde Tom förra veckan?

14 Vad hade han gjort?

15 Vad skulle han göra sedan?

16 Vad gjorde Åsa i fredags?

17 Vad hade hon gjort tidigare?

18 Vad skulle hon göra på
lördagskvällen?

19 Vad gjorde Ulf i söndags kl. 17?

20 Vad hade han gjort?

21 Vad skulle han göra sedan?

OREGELBUNDNA VERB

Oregelbundna verb

Det finns verb som inte följer några regler. Här är några av de vanligaste oregelbundna verben

Imperativ (grundform)	Infinitiv	Presens	Preteritum	Supinum
Var!	vara	är	var	varit
Ha!	ha	har	hade	haft
Bliv!	bli	blir	blev	blivit
Kom!	komma	kommer	kom	kommit
Gör!	göra	gör	gjorde	gjort
Ta!	ta	tar	tog	tagit
Säg!	säga	säger	sa/sade	sagt
Vet!	veta	vet	visste	vetat
Håll!	hålla	håller	höll	hållit
Får!	fara	far	for	farit
Bär!	bära	bär	bar	burit
Ligg!	ligga	ligger	låg	legat
Lägg!	lägga	lägger	la/lade	lagt
Sätt!	sätta	sätter	satte	satt
Slå!	slå	slår	slog	slagit
Ät!	äta	äter	ät	ätit
Sov!	sova	sover	sov	sovit

NÅGRA ÖVNINGAR TILL: (Självrättande ... tryck på "Kontroll" efter att Du gjort övningar)

Blandade verbformer – grupp 1

Blandade verbformer – grupp 1

Blandade verbformer – grupp

Regelbundna verb – grupp 1

Blandade verbformer – grupp 2

Blandade verbformer – grupp 2

Blandade verbformer – grupp 2b

Blandade verbformer – grupp 2b

Blandade verbformer – grupp 2b

Blandade verbformer – grupp 3

Oregelbundna verb – starka verb

Blandade verbformer – starka verb A

Blandade verbformer – starka verb B

Blandade verbformer – starka verb C

Blandade verbformer – starka verb D

Vilka är verbformen

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSc3TQpW6gs9rCMfIGLgcQUz3T9bIfVVOM3dOAoE-kSBwoFjng/viewform>

Avslutningsvis lägger jag ut Solnalänken så att Du kan komplettera Dina kunskaper om tempus

<https://solnasfim3kvall.blogspot.com/2018/02/down-at-mardi-gras-marie-la-veau.html>

Så klart om Du önskar så.

& kom ihåg

... Champions never complain, they are too busy getting better.

OBS! Läger lektion om tempus ut dock påminner att vi kommer att jobba i ca två (2) veckor med tempus.

GAMLA NP ... delprov tala på B, C och D nivå

Öppna länken

<https://www.skolverket.se/download/18.b173ee8160557dd0b85bea/1516017582194/exempel-uppgifter-delprov-tala-sfi.pdf> och Du kommer att få tillgång till gamla NP – del TALA.

Eller ... Läs nedan ...

Berätta om dig själv (KURS B)

Instruktion till testtagaren (sägs av testledaren):

Vi ska prata i ungefär 10 minuter. Jag kommer att ställa några frågor men det är du som ska prata mest. Det är viktigt att du frågar om det är något du inte förstår.

A Kan du börja med att berätta lite om dig själv.

B ...

C ...

Enskild uppgift: Berätta och beskriva (KURS C)

Syftet med den enskilda uppgiften är att testtagaren ska berätta om och beskriva sina erfarenheter, tankar, känslor och åsikter om ett vardagsanknutet ämne, t.ex. berätta om en resa eller en fest.

Instruktion till testtagaren (sägs av testledaren):

- Du ska få berätta om en något du varit med om.
- Du ska prata i 5-7 minuter.
- Om du vill kan du ta en liten stund och planera vad du ska säga innan du börjar prata.

Enskild uppgift: Berätta och beskriva (Kurs C)

Syftet med den enskilda uppgiften är att testtagaren ska berätta om och beskriva sina erfarenheter, tankar, känslor och åsikter om ett vardagsanknutet ämne, t.ex. berätta om en resa eller en fest.

Instruktion till testtagaren (sägs av testledaren):

- Du ska få berätta om en något du varit med om.
- Du ska prata i 5-7 minuter.
- Om du vill kan du ta en liten stund och planera vad du ska säga innan du börjar prata.

Uppgift nr. 1: Din favorit resa

Paruppgift: Diskussion (Kurs C)

I den här uppgiften testas testtagarna två och två. Syftet med uppgiften är att testtagarna ska diskutera vad de tycker utifrån ett givet ämne, t.ex. vad som är viktigast där de bor eller vad som är viktigast i skolan.

Instruktion till testtagarna (sägs av testledaren):

- Ni ska prata med varandra om **VAD NI TYCKER ÄT VIKTIGT I LIVET.**
- Ni ska prata i cirka 10 minuter.
- Det är viktigt att ni lyssnar på varandra, ställer frågor till varandra och frågar varandra om ni inte förstår.
- Tänk på att ni båda talar ungefär lika mycket.
- Jag kommer inte att vara med och prata utan bara lyssna, det är ni som ska diskutera med varandra.

- Till hjälp får ni den här tankekartan (lägg den på bordet) på den finns några punkter som ni kan diskutera, ni måste inte prata om alla men ni kan använda dem som stöd under diskussionen (gå igenom tankakartan snabbt).
- Frågetecknet betyder att det också kan finnas många andra saker som är viktiga, som inte finns med på tankekartan.
- Okej, då kan ni börja prata med varandra!

Uppgift nr. 2: DIN FRITID (för dem som vill träna mer)

Enskild uppgift nr. 1: Berätta och ge råd (KURS D)

Syftet med den enskilda uppgiften är att testtagaren ska berätta och ge råd till en kompis kring olika ämnen. Testtagaren kan ge råd såväl utifrån ett generellt perspektiv som genom att berätta utifrån egna erfarenheter.

Instruktion till testtagaren (sägs av testledaren):

- Du ska berätta om och ge råd till någon som vill träffa nya vänner.
- Du ska tala i tre till fyra minuter.
- Tänk först igenom vad du vill säga.

Paruppgift: Diskussion (KURS D)

Syftet med paruppgiften är att testtagarna ska diskutera en fråga utifrån en tankekarta och komma överens om vilka faktorer de anser vara viktigast. Uppgiften avser också att pröva testtagarnas förmåga att föra diskussionen framåt genom att framföra och efterfråga information samt uttrycka och bemöta åsikter med enkla argument.

Instruktioner till testtagarna. Hela instruktionen läses upp av testledaren:

- Ni ska diskutera i cirka 10 minuter.
- Det är viktigt att ni lyssnar på varandra, ställer frågor till varandra och frågar varandra om ni inte förstår.
- Tänk på att det är ni som ska prata med varandra, jag kommer bara att lyssna.
- Det som ni ska diskutera är denna fråga (lägg fram uppgiftsbladet):

Uppgift nr. 1: MILJÖ. Hur resonerar Du/Ni kring miljö och vardags liv?

Uppgift nr. 2: Ni väljer själva ämnet som Ni diskuterar om (för dem som vill träna mer)

... because i'm just a soul whose intentions are good

KVÄLLENS "SOUND"

JAG HAR TÄNKT PÅ DIG ... Bob Dylan

<https://www.youtube.com/watch?v=Yodj1ktk6Fw&list=PLFE85DB78A66224C8&index=2>

Text & musik: Bob Dylan, Mama You Been on My Mind. Sv.text: Mikael Wiehe)

Det kan va solen när den sänker sej
över fjärden. Eller vägskalet där jag står
Kanske är det vädret eller nåt med hur jag mår
som gör att jag har tänkt på dej

Jag vill inte bråka, få nu inte spel, bli inte sur
Jag kräver inget. Eller säger det finns bara du
Jag vankar inte heller av och an i nån sorts bur
Jag har bara tänkt på dej

Fast jag kanske kan va inskränkt och min värld kan verka trång
så har jag aldrig brytt mej om var du har kommit från
Och det rör mej inte heller vem du vaknar med imorgon
fastän jag har tänkt på dej

Jag menar, jag står inte här och vill ha svar som "ja" och "nej"
Du måste fatta. Du går din egen väg
Jag bara mumlar för mej själv som om det inte fanns ett skäl
dom gånger jag har tänkt på dej

Så när du vaknar upp på morgonen så titta dej i spegeln
Jag finns där inte bredvid dej. Mej har du inte kvar
Jag bara undrar för mej själv om du kan se dej lika klart
som nån som har tänkt på dej

Lyssna enbart.

Du får 5 min

//Be good

Med aldrig sinande vänlighet

Deno